



LA VIDA  
A LA MENUDA.  
DIETARIS  
1990-2010  
Miquel Pairoli

Editorial: Curbet /  
Fundació Valvi  
Girona, 2016  
Pàgines: 588  
Preu: 19 euros



L'ESCAIRE RODÓ  
Antologia  
d'articles de  
Miquel Pairoli  
publicats a  
El Punt Avui

Editorial: El Punt  
Avui  
Girona, 2016  
Pàgines: 288  
Preu: 9,95 euros



# Miquel Pairoli i la nit de Sant Joan

El dia 6 de juliol pròxim  
farà cinc anys de la  
mort del periodista i  
escriptor Miquel Pairoli

**S'**acosta la nit màgica de totes les estacions, quan valets i joves faran petar cebetes, bengales i altres artefactes estridents de pólvora acoquinadora, nit d'insomni i esglai per a gossos i mascotes, quan els adults maridaran la co-

ca i cava amb uns tastets musicals de Joan Manuel Serrat ("Llavors un tros de fusta era un tresor / I amb una taula vella ja érem rics / Pels carrers i les places / Anàvem de casa en casa / Per fer-ho cremar tot aquella nit") o de Jaume Sisa ("La nit de Sant Joan, és nit d'alegria / Estrelat de flors, l'estiu ens arriba / De mans d'un follet que li fa de guia"); una nit en què els socis de més antigor de les llars de jubilats evocaran costums, contalles, supersticions, creences en fades i bruixes, brases que no cremaven, ordalies sobtades, enceses de fogueres no inquisitorials per allunyar de les masies lladres, malalties i marfugues...

Dues setmanes després (6 de juliol, santa Maria Goretti) el calendari i l'agenda cultural del dia ens marcaran un esdeveniment de remembrança especial: els cinc anys del traspàs del nostre benllogut escriptor quartenc, en Miquel Pairoli. Quin és el vincle que cus aquests dos fils? Resulta que en Miquel va presentar la seva tesi de llicenciatura amb una recerca dirigida pel Dr. Josep Romeu i Figueras, *El tema folklòric de Sant Joan en la poesia catalana moderna* (UAB, 1979), un text inèdit que podria tenir color d'impremta en el futur si prosperen les prospeccions de finançament i l'enfocament adequat quant a la metodologia de l'edició (tasca que

Pairolí, en una imatge del 2004, al terrat de la Farinera Teixidor de Girona  
LLUÍS SERRAT



stició (els sembrats que els pagesos encara no cremen perquè volen que passi Sant Joan).

El tercer text procedeix de la seva novel·la geòrgica *El camp de l'ombra*. Em permeto citar el text que al meu entendre resumeix l'esperit d'aquesta nit, d'un dia no qualsevol en el qual ens podem emmirallar i fer repàs dels cicles de les nostres vides. Cal no oblidar que, en aquesta novel·la, en Joan (l'oncle de l'Àlícia) representa l'*alter ego* d'en Miquel: "I avui és la nit de Sant Joan. Demà serà el meu sant, que ja fa tants anys que no celebren. Per la finestra veig el reflex rogenc del fogueró que ha abrandat el fill del masover, les guspises que puguen enceses cap al cel. Sant Joan... De joves, amb en Salvi i l'Aureli, també enceníem grans fogueres. Anàvem a la revetlla, al ball. Són un record agradable aquells focs de la joventut... Curiosament, però, amb els anys, com més coses hi ha per cremar, menys et sents convidat a la festa. Quan fas una foguera et domina més un sentiment malenconiós,

**Pairolí  
va resumir  
l'esperit  
d'aquesta nit**

**Davant la  
foguera ens  
domina la  
malenconia**

compartiríem amb en Pep Vila).

De moment, es pot avançar del seu contingut la gran capacitat crítica que ja mostrava a una edat tendra, d'universitari acabat de llicenciar, per analitzar amb rigor i encert, a voltes esbiaixat, un florilegi de textos de poetes majors i cabdals de les lletres catalanes (Verdaguer, Maragall, Francesc Pujols, Carner, López-Picó, Sagarra, Salvat-Papasseit, Tomàs Garcés, Joan Teixidor, Joan Perucho, Jordi Sarsanedas, Martí i Pol, Joan Brossa, Maria Mercè Marçal, Miquel Descot...), sense bandejar els de l'escola mallorquina: Guillel Colom, Marià Villangómez, Josep Sebastià Pons...

A la seva obra, Pairolí recull el tema de la nit de Sant Joan, però no d'una manera exuberant o abundosa com es podria esperar d'un escriptor bucòlic, admirador del folklore i la saviesa popular com ell. Hi ha tres textos curts que recomano rellegir. Dos són dels seus dietaris: *Solstici d'estiu* (*L'enigma*, p. 153-6) i *Foguera de Sant Joan* (*Octubre*, p. 191-2). En tots dos fa un exercici de descripció del batec cronològic de la festa (natura, foguera, petards, balls...), i ho fa d'una manera amb la seva prosa artesanal engalanada, que té música poètica. En el primer fa al·lusió a una vella super-

d'legia que no pas de febre del foc. Un jove no sap, però sent, que les flames que atia són com una espasa: una eina per construir el món a la seva mida; plantarà l'estendard sobre les cendres. Un vell, en canvi, sempre està incinerant el passat, les il·lusions, en definitiva, el fracàs. I ja és diferent, ja, el que va d'una foguera a l'altra". (p. 156-7)

Després de llegir els tres textos, es pot entendre per què Pairolí no va conrear més aquest terreny temàtic. Amb frugalitat, en set pàgines, va retractar el fonamental de la festa, la seva essència i simbolisme. En altres capítols dels dietaris tracta els altres elements, a part del foc, de la nostra cosmologia occidental: l'aigua, la terra, el vent. Als textos aquí citats, Pairolí hi afegeix un cinquè element, ben característic seu: la filosofia naturalista zen de la buidor. \*

## Una antologia necessària

JOAN VENTURA

La relació de l'escriptor Miquel Pairolí Sarrà (Quart, 1955 - 2011) amb *El Punt Avui* ve de lluny. Encara estudiant, a mitjan dels setanta ja va començar a publicar a la revista *Presència* i en els vuitanta va ser un dels primers columnistes del *Punt*. L'any 1987, coincidint amb la seva entrada al diari com a redactor de *Cultura*, va publicar el seu primer recull d'articles *L'enrenou dels anys 80*. En els noranta, després d'una curta experiència en mitjans de Barcelona, va tornar al seu poble per bastir una de les obres més interessants del panorama literari català com es pot comprovar amb la recopilació dels seus tres dietaris - *Paisatge amb flames*, *L'enigma* i *Octubre* -, que acaba de publicar Curbet Edicions i la Fundació Valvi en el volum *La vida a la menuda*. Amb motiu del cinquè aniversari del seu decés s'està preparant un acte d'homenatge el 7 de juliol vinent al Teatre Municipal de Girona. Per contribuir a recordar aquest escriptor i periodista d'un talent indiscutible, *El Punt Avui* edita l'antologia *L'escaire rodó*, que conté 252 articles, seleccionats entre els 3.300 que va publicar a la secció diària de *L'escaire* des del gener del 2000 fins al 29 de maig del 2011, quan es va publicar el seu darrer article *Teló*.

Manuel Cuyàs, que el va substituir en el seu espai diari a *El Punt Avui*, és l'autor del pròleg i afirma amb rotunditat: "Aquest llibre conté una meravella del periodisme d'opinió a cada pàgina i una obra mestra al capítol final." *L'escaire rodó*, un títol irònic que ben segur li hauria agradat, està distribuït en cinc apartats temàtics, i per encapçalar cadascun dels cinc blocs en què s'han agrupat els articles hem recuperat els tres títols de capítols que ell mateix havia posat a l'agrupació d'escriptors que va publicar en *L'enrenou dels anys 80*, i n'hem incorporat dos que corresponen a articles del recull (*Fins a l'últim alè* i *No llenceu les engrunes*) i que d'una manera o altra ens fan pensar en ell i en la seva manera d'entendre la vida. Pairolí era autor de novel·les (*El camp de l'ombra*, *El convit*, *El manuscrit de Virgili* i *Cera*), i va conrear tots els gèneres: assaig, biografia, guió, teatre i traducció.